

Klima- og miljødepartementet
seh@kld.dep.no

Saksbehandler: Elin Rutle

Dato: 3. mai 2024

Forbrukerrådets innspill til ny styringsavtale for Enova

Vi viser til Forbrukerrådets innspill på møte 18. april om ny styringsavtale og invitasjon til å sende inn skriftlige innspill i etterkant.

Forbrukerrådet prioriterer arbeidet med energieffektivisering høyt. Enova kan spille en enda viktigere og mer avgjørende rolle for arbeidet med energieffektivisering dersom de får et mer forbrukervennlig mandat og støtteordninger som kommer flere forbrukere til gode.

Hovedpunktene i Forbrukerrådets innspill:

Energieffektivisering er den minst konfliktfylte og mest miljøvennlige måten å frigjøre energi på. Forbrukere ønsker ikke å sløse med energi, samtidig opplever mange at økonomi og manglende kunnskap hindrer dem i å gjøre tiltak som reduserer forbruket.

Store grupper faller i dag utenfor Enovas støtteordninger, samtidig som alle forbrukere betaler inn til Enova over strømgjengen. Vi vil spesielt peke på disse områdene for å sikre at ny styringsavtale får en mer forbrukervennlig innretning:

- Energieffektivisering bør prioriteres høyere enn forbrukerfleksibilitet
- Det må komme på plass støtteordninger som treffer alle forbrukergrupper
- Enova bør støtte moden teknologi med stort innsparingspotensial

Energieffektivisering bør prioriteres over forbrukerfleksibilitet

Mål om forbrukerfleksibilitet bør i større grad erstattes med en mer offensiv politikk og flere virkemidler for energieffektivisering. Behovet for økt energieffektivisering bør også reflekteres i ny styringsavtale med Enova.

Energieffektivisering bidrar til at effekttoppene reduseres og at det frigjøres energi som bedrer kraftbalansen. For forbrukere er dette tiltak som moderniserer boligmassen og reduserer strømavgiftene.

Dagens styringsavtale har to delmål. Måleindikatorene er også kun knyttet til disse delmålene¹.

- a. reduserte ikke-kvotepliktige klimagassutslipp mot 2030
- b. teknologiutvikling og innovasjon som bidrar til utslippsreduksjoner frem mot lavutslippssamfunnet i 2050.

Disse målene tar ikke opp i seg behovet for å bistå og legge til rette for energisparing i husholdningene, noe som bør tas inn som et eget delmål.

Det må komme på plass støtteordninger som treffer alle forbrukergrupper

Det må bli flere og bedre støtteordninger for energieffektivisering via Enova som treffer alle forbrukergrupper, uansett bosituasjon og økonomisk stilling.

Ifølge SSB bor litt over halvparten av forbrukerne i enebolig. Enova har 15 ordninger med rettighetsbasert og forutsigbar støtte til denne forbrukergruppen. Forbrukere i borettslag og sameier har to konkurransebaserte – og dermed mer uforutsigbare – ordninger. Mange kan ende med null i støtte.

En million forbrukere leier i dag bolig, blant dem er femhundretusen langtidsleiere². De fleste av disse betaler strømregningen selv – og det mangler insentiver for utleiere til å gjøre energieffektiviseringstiltak for denne gruppen. Det er per i dag ingen tiltak hos Enova som treffer disse gruppene.

Vi kommer heller ikke utenom at dyrtiden skaper en stor barriere for å investere i energieffektiviseringstiltak. Huseierne har i flere omganger undersøkt barrierer for energieffektivisering. Her kommer det fram at boligeiere i 2019 i stor grad opplevde mangel på informasjon om tiltak og

¹ [Avtale mellom Den norske stat ved Klima- og miljødepartementet og Enova SF om forvaltningen av midlene fra Klima- og energifondet i perioden 1. januar 2021 til 31. desember 2024 \(regjeringen.no\)](#)

² Personer som er 30 år eller eldre, har leid bolig sammenhengende de siste 5 år og ikke bor i omsorgsbolig

støtteordninger som en barriere for å gjøre energieffektiviseringstiltak, mens økonomien var den største barrieren i 2023.

Vi har også et slikt av forbrukere som opplever energifattigdom. SIFOs tall fra 2023 viste at 15 prosent reduserte forbruket av mat og andre nødvendighetsvarer³ for å betale strømregningen. I Forbrukerrådets strømundersøkelse for 2023 sa 34 prosent at de hadde iverksatt tiltak for å spare strøm som har gått ut over livskvaliteten⁴. Energieffektiviseringstiltak er en vei ut av energifattigdom, noe det også legges vekt på i EUs energieffektiviseringsdirektiv.

Enova bør støtte moden teknologi med stort innsparingspotensial

Energieffektiviseringstiltak vil hjelpe forbrukere å spare både penger og miljø. Mange vil også kunne få bedre komfort og inneklima. I et større samfunnsperspektiv vil energieffektivisering frigjøre energi med mindre naturinngrep og færre konflikter enn utbygging av ny fornybar energi.

Regjeringens handlingsplan for energieffektivisering peker i riktig retning, særlig med tanke på å støtte moden teknologi. Det er også positivt at det er kommet på plass støtteordninger for borettslag, sameier og næringsbygg, men det er ikke tilstrekkelig for å veie opp for barrierene mange opplever.

Rekkehus og blokkleiligheter er mer avhengige av strøm til oppvarming enn eneboliger. Borettslag og sameier har langvarige og kompliserte beslutningsprosesser. De må vite at støtteordningen de ser på når de starter prosessen, også er der når de er klare til å søke.

Enova gir i dag ikke støtte til moden teknologi, slik som luft til luft varmepumper, lavenergivinduer, etterisolering og rentbrennende vedovn. Dette gjør at store grupper blir stående utenfor støtteordningene. Når alle forbrukere i tillegg betaler 1 øre per kWh til Enova over strømregningen uten at alle i praksis har mulighet til å få noe tilbake, er det behov for å endre Enovas mandat.

Selv om økonomi er en stor barriere for å investere i energieffektiviseringstiltak, reduserer dette ikke behovet for kunnskap og mer praktisk hjelp. I Energieffektiviseringsdirektivet anbefales det at det etableres såkalte one-stop-shops, der forbrukere kan få blant annet teknisk, praktisk, administrativ og finansiell hjelp til energieffektivisering samlet på et sted. Forbrukerrådet anbefaler at Enova bidrar i et slikt arbeid.

³ <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/3091870/SIFO-rapport%2011-2023%20Dyrtid%204.pdf?sequence=5>

⁴ <https://storage02.forbrukerradet.no/media/2023/11/stromundersokelsen-2023.pdf>